

Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

AAN: De Voorzitter van de
overlegvergadering met de
Universitaire Commissie voor
Georganiseerd Overleg

De Gezamenlijke Vakorganisaties
Universiteit van Amsterdam
toegelaten tot de Universitaire
Commissie voor Georganiseerd
Overleg

Bijlagen

1	468083/100965 dd. 17-06-1991	<u>AAC/91.052</u> AAC.31	15 oktober 1991
---	---------------------------------	-----------------------------	-----------------

Onderwerp

Arbitrage betreffende geschil inzake besteding
decentrale arbeidsvoorwaardengelden
1990/1991

De Voorzitter van de overlegvergadering met de Universitaire Commissie voor Georganiseerd Overleg (UCGO) en de Gezamenlijke Vakorganisaties Universiteit van Amsterdam, toegelaten tot de UCGO, hebben gezamenlijk bij brief van 17 juni 1991, nummer 468083/100965, op grond van artikel 27 van het Handboek regelgeving personeelsbeheer Universiteit van Amsterdam, een aldaar gerezen geschil aan de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst (hierna te noemen: de commissie) voorgelegd. Het geschil heeft betrekking op de besteding van decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991; meer toegespitst op de vraag aan welk type van arbeidsvoorwaarden de gelden (decentraal) moeten worden besteed.

De adviesaanvraag, de geschilformulering alsmede de door partijen ingezonden toelichtingen op hun standpunten zijn bij deze uitspraak gevoegd en maken er als zodanig deel van uit.

Op grond van de haar ter beschikking staande stukken en op grond van hetgeen naar voren is

Commissie gevraagd hebben een arbitrale uitspraak te doen, heeft de commissie het volgende in haar beschouwingen betrokken.

INLEIDING

Bij brief van 30 december 1987 (Tweede Kamer, vergaderjaar 1987-1988, 20402, nr. 1) is door de minister van Binnenlandse Zaken een schets van een herzien overlegstelsel bij de overheid aan het parlement gestuurd. Kern van deze schets was dat voor wijziging c.q. invoering van regelingen waaraan individuele personeelsleden rechten zouden kunnen ontleen alsmede voor werkgelegenheidsmaatregelen die beslag leggen op de financiële ruimte voor arbeidsvoorwaardenverbeteringen, een ontstaansvereiste is dat daarover overeenstemming is bereikt met een meerderheid van de centrales van overheidspersoneel.

In overleg met de centrales van overheidspersoneel werd vervolgens afgesproken dat bij wijze van proef op basis van een aantal uitgangspunten in de schets over het arbeidsvoorwaarden- en werkgelegenheidsbeleid voor 1989 zou worden onderhandeld. De bij deze proef in acht te nemen regels werden neergelegd in een overeenkomst, het zogeheten protocol proefneming arbeidsvoorwaardenoverleg 1989.

In onderling overleg is vervolgens besloten om deze proefneming te verlengen voor het arbeidsvoorwaardenoverleg 1990.

Op basis van de opgedane ervaring en de gemeenschappelijke behoefte van enerzijds de minister van Binnenlandse Zaken en anderzijds de centrales van overheidspersoneel hebben beide partijen op 28 september 1990 een protocol voor het arbeidsvoorwaardenoverleg 1991 ondertekend.

Binnen het COPWO is overeengekomen het arbeidsvoorwaardenoverleg conform genoemd protocol te voeren.

Eerdervermelde schets ging er destijds van uit dat over een beperkt aantal onderwerpen alleen op centraal niveau onderhandeld wordt. De schets vervolgt: "Het gaat daarbij in elk geval om maatregelen met betrekking tot hoofdelementen van het primaire inkomen, aanspraak op pensioenen en de hoofdlijnen met betrekking tot de uitkeringen in het kader van de sociale zekerheid. Daarnaast wordt op centraal niveau ook onderhandeld over de omvang van werkgelegenheidsmaatregelen".

Het protocol 1989 voegt hieraan nog toe: "Ook mogelijke verschuivingen (van centraal naar decentraal of vice versa) binnen het pakket zijn onderdeel van die onderhandelingen".

In het protocol voor het arbeidsvoorwaardenoverleg 1991 is ten aanzien van de inhoud en reikwijdte van het decentrale overleg het volgende overeengekomen.

kenpakket sociale zekerheid en algemene arbeidsduur kan alleen op centraal niveau worden onderhandeld. In principe wordt decentraal onderhandeld over de overige arbeidsvoorwaarden en andere aspecten van personeelsbeleid. In het centrale overleg kan overeengekomen worden om middelen voor decentrale onderhandelingen ter beschikking te stellen, onder de voorwaarde dat in het decentrale overleg het overeenstemmingsvereiste op de aanwending van deze middelen van toepassing is. In het Raamakkoord inzake de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991 voor de sector wetenschappelijk onderwijs staat in punt 2 vermeld dat de toewijzing van de desbetreffende bedragen aan de onderscheiden instellingen plaatsvindt nadat overeenstemming is bereikt in het plaatselijk orgaan voor georganiseerd overleg over het plan van besteding van die bedragen.

AARD VAN HET GESCHIL

Het wezenlijke geschilpunt tussen de Voorzitter van de overlegvergadering met de UCGO en de Gezamenlijke Vakorganisaties Universiteit van Amsterdam toegelaten tot de UCGO is gelegen in het verschil van interpretatie van de bestedingsvrijheid van de door de minister van Onderwijs en Wetenschappen -via het COPWO - beschikbaar gestelde decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991.

De Voorzitter van het overleg acht het zowel onjuist als ongewenst dat de proefneming met decentraal arbeidsvoorwaardenoverleg door de UCGO wordt aangegrepen om de onderhandelingsresultaten van centraal gevoerd overleg decentraal opnieuw ter discussie te stellen en aldus, via een achterdeur, op lokaal niveau een overleg te entameren over de salarisontwikkeling van het personeel verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.

De UCGO is daarentegen van oordeel dat de decentrale arbeidsvoorwaardengelden in volle vrijheid en in overeenstemming tussen partijen aan arbeidsvoorwaarden dienen te worden besteed. De UCGO acht zich in haar standpunt gesteund door hetgeen terzake in het (centrale) Raamakkoord is overeengekomen.

LOOP VAN HET OVERLEG

Het vorengaande in aanmerking genomen, is de commissie van mening dat de vergadering van het Centraal Overlegorgaan Personeelszaken Wetenschappelijk Onderwijs(COPWO) van 27 september 1990 de oorsprong vormt tot het gerezen geschil. In deze vergadering stelt de Voorzitter vast dat het onverstandig zou zijn om de door de centrales voorgestelde versnelde afbouw van de WIISO-korting door te zetten. In de brief van 19 september 1990, nummer

medegedeeld dat aanwending voor WIISO-afbouw niet aanvaardbaar is.

In de vergadering van het COPWO van 27 september 1990 blijkt dat de overlegpartners niet tot overeenstemming kunnen komen over de besteding van de beschikbare arbeidsvoorwaardengelden. Besloten wordt om het Raamakkoord decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1989 opnieuw af te sluiten, nu voor 1990/1991; met de toevoeging dat onder arbeidsvoorwaarden ook het aspect werkgelegenheid valt.

Nadat op 18 oktober 1990 in het COPWO overeenstemming wordt bereikt over de inhoud van het Raamakkoord inzake de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991, wordt op 26 oktober 1990, bij brief HW/PB 9010.3564, de Voorzitter van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) ter zake geïnformeerd. De minister van Onderwijs en Wetenschappen stelt in deze brief ten aanzien van de besteding van de gelden: "De gelden dienen te worden besteed ten behoeve van de arbeidsvoorwaarden in de meest ruime zin en behoeven derhalve niet perse te worden besteed ten behoeve van werkgelegenheidsbevorderende maatregelen".

Op 21 december 1990 blijkt dat de partijen binnen de UCGO niet tot overeenstemming kunnen komen over de besteding van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991. De UCGO spreekt zich uit voor een WIISO-toeslag ter grootte van de als onrechtvaardig gevoelde WIISO-korting of zoveel minder als er beschikbaar is. Het College van Bestuur schaart zich achter het standpunt van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU), die niets voelt voor het tegengaan van een door de wetgever voor het gehele onderwijsveld beoogd effect. Op 20 februari 1991 reageert de Voorzitter van het COPWO bij schrijven COPWO 91/24, waarin hij stelt dat het COPWO ter zake niet bevoegd is om over de onderhavige kwestie te oordelen. De Voorzitter acht het echter zinvol om de Universiteit van Amsterdam ter kennisneming twee afschriften te doen toekomen van brieven zijnerzijds aan andere instellingen van Wetenschappelijk onderwijs (Twente en Rotterdam) handelend over dezelfde problematiek. Het COPWO stelt vast dat het invoeren van een wet (WIISO) zonder de instemming van het COPWO en tegen de wens van de instellingen van het Wetenschappelijk onderwijs, op zichzelf geen toereikende grond is om de door die wet teweeg gebrachte korting op salarissen van individuele personeelsleden niet te willen mitigeren. Bovendien is het COPWO van mening dat de effecten van de WIISO niet in het geding zijn. Die effecten bestaan in behoud van werkgelegenheid in het onderwijsveld en worden niet opgeheven door toelagen of gratificaties, gefinancierd uit nieuwe middelen zoals de decentrale arbeidsvoorwaardengelden, toe te kennen. Daarenboven stelt het COPWO dat voor de besteding van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden slechts een inhoudelijke voorwaarde is gesteld nl. dat de gelden besteed dienen te worden ten behoeve van arbeidsvoorwaarden.

overeenstemming gekomen over de besteding van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991.

OVERWEGINGEN COMMISSIE

De commissie heeft met betrekking tot het geschil inzake besteding decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991 bij de Universiteit van Amsterdam het volgende overwogen.

In het kader van de nieuwe structuur van het overlegstelsel binnen de overheid worden op centraal niveau hoofdlijnen overeengekomen ter zake van de besteding van de arbeidsvoorwaarden- en werkgelegenheidsgelden die beschikbaar komen. Vervolgens wordt - zonodig - op decentraal niveau invulling gegeven aan hetgeen op centraal niveau is overeengekomen. Naar de mening van de commissie past deze wijze van overleg voeren binnen de veranderende arbeidsverhoudingen, zoals die zich momenteel in Nederland in ondermeer het arbeidsvoorwaardenvormingsproces, ontwikkelen.

De commissie acht het - met het College van Bestuur - in dit opzicht niet wenselijk indien deze nieuwe vorm van overleg voeren wordt belast met de tendens om bij het niet bereiken van overeenstemming op centraal niveau de problemen naar een lager overlegniveau door te schuiven (negatieve decentralisatie).

Evenwel heeft de commissie geconstateerd dat in deze situatie binnen het COPWO zowel de werkgever (minister van Onderwijs en Wetenschappen) als de werknemersvertegenwoordiging (centrales van overheidspersoneel) overeenstemming hebben bereikt over de aanwending van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden in een zgn. Raamakkoord. In dit akkoord staat vermeld onder punt 3 dat het bedrag dat voor elke instelling beschikbaar is, dient te worden besteed ten behoeve van de arbeidsvoorwaarden, zonder hieraan beperkende voorwaarden te verbinden.

De commissie stelt vervolgens vast dat het standpunt, zoals overeengekomen tussen de minister van Onderwijs en Wetenschappen en de centrales van overheidspersoneel, toegelaten tot het COPWO, inzake de besteding van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 1990/1991 nader wordt gepreciseerd bij brief van 26 oktober 1990 aan de voorzitter van de V.S.N.U., waarin gesteld wordt, dat de decentraal te besteden gelden bestemd zijn ten behoeve van de arbeidsvoorwaarden in de meest ruime zin, en vervolgens op 20 februari 1991 in de ter zake geschreven brieven aan de Colleges van Bestuur van de Universiteiten van Twente en Rotterdam. Het daarin verwoorde standpunt van de minister van Onderwijs en Wetenschappen laat geen ruimte voor twijfel.

De commissie kan niet inzien dat de gronden waarop het College van Bestuur van de Universiteit

houdbaar zijn. Onweerlegbaar staat vast dat de door het College geentameerde beperkingen strijdig zijn met hetgeen in het COPWO terzake werd overeengekomen. De commissie verwijst in dit verband overigens naar de resultaten van elders binnen de universiteiten met positief resultaat gevoerd overleg.

De Commissie is van oordeel dat de voor de Universiteit van Amsterdam beschikbare middelen mogen worden beschouwd als ten behoeve van werknemers van de Universiteit van Amsterdam ter beschikking staande arbeidsvoorwaardengelden, waarbij het nemen van een generieke beloningsmaatregel, zoals voorgesteld door de UCGO, tot de mogelijkheden behoort.

's-Gravenhage, 10 oktober 1991,
De Advies- en Arbitragecommissie Rijkdienst,

Prof.dr W. Albeda,
- voorzitter

Th.H. Dragt,
- secretaris

Prof.mr M.G. Rood,
- lid

J.A.M. Reijnen,
- lid

dr E.P. de Jong,
- bijzonder lid

Prof.mr W.J. Slagter,
- bijzonder lid.